

Međunarodna konferencija
Slovensko a Chorvátsko: Historické paralely a Vzťahy (do roku 1780)
/ Slovačka i Hrvatska: povijesne paralele i veze (do godine 1780.)
/ Slovakia and Croatia: Historical parallels and Connections (until 1780.)
(Bratislava-Levoča, Slovačka, 20.-24. 6. 2011.)

Zahvaljujući Međunarodnom višegradskom fondu, Ministarstvu školstva znanosti i športa Slovačke Republike i Grant Vegi, održana je u Bratislavi i u Levoči od 20. do 24. lipnja 2011. međunarodna znanstvena konferencija na kojoj su slovački i hrvatski povjesničari govorili o međusobnim slovačko-hrvatskim vezama zaključno do konca 18. stoljeća. Konferenciju su organizirali Odsjek za slovačku povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta Komensky u Bratislavi i Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu uz brojne suorganizatore (Szegedi Tudományegyetem, Ostavská univerzita v Ostravé, Instytut Historii Uniwersytet Jagielloński, Spišské múzeum v Levoči i dr.). Izlaganja su kronološki pokrivala vrijeme od ranog srednjovjekovlja do kasnog ranonovovjekovlja, a govorilo se o paralelama koje su povezivale slovačku i hrvatsku povijesti, međutim bilo je i predavanja čiji se sadržaj nije direktno odnosi na sam tematski okvir konferencije. Teme su bile iz rane i kasne srednjovjekovne povijesti, povijesti migracija Hrvata i Slovaka, povijesti nižeg i višeg plemstva, povijesti umjetnosti, etnogeneze, historiografije i hagiografije odnosno govorilo se o etnogenezi Slovaka i Hrvata, pridruživanju Slovačke (Nitranskog vojvodstva) i Hrvatskog Kraljevstva Ugarskom Kraljevstvu, kultu sv. Stjepana i sv. Ladislava u Ugarskom Kraljevstvu, usporedbama ranog, srednjeg i razvijenog vijeka u Slovačkoj i Hrvatskoj, nastanku plemstva u Hrvatskoj i Slavoniji, nastanku gradova i utvrda u Hrvatskoj i Slovačkoj, reformaciji i protureformaciji, oslobođanju od Osmanlija, Trnavskom sveučilištu 1635.-1777. i Hrvatima predavačima te o migracijama Slovaka u Hrvatsku i migracijama Hrvata u Slovačku.

Na konferenciji je sudjelovalo više od 50 predavača. Iako je, vjerujem, u početku namjera organizatora bila povezivanje slovačkih i hrvatskih povjesničara, na konferenciji su na kraju nastupili i izlagači iz Češke, Mađarske, Poljske, Ukrajine, Srbije, Rusije i Rumunjske. Iz Hrvatske su predavači, povjesničari i povjesničari umjetnosti, bili iz raznih institucija i gradova Zagreba i Rijeke. Silvija Pisk je izlagala o srednjovjekovnim pavlinskim samostanima na području današnje Slovačke i Hrvatske; Ljiljana Dobrovšak o Hrvatima u Slovačkoj te o Slovacima u Hrvatskoj u 18. stoljeću; Marija Karbić i Damir Karbić o plemićkim obiteljima; Borislav Grgin i Ivan Botica (nisu osobno sudjelovali, ali je njihovo izlaganje pročitano) o knezovima Krbavskim na teritoriju današnje Slovačke; Vedran Klaužer o političkim i obiteljskim vezama između slovačkog i hrvatskog plemstva na primjeru Blaise Magyara, a Zrinka Nikolić Jakus o Čuporu Moslavačkom. Od povjesničara umjetnosti iz Rijeke Maja Cepetić je izlagala o kultu sv. Ladislava u srednjovjekovnoj kontinentalnoj Hrvatskoj, Danko Dujmović o usporedbi srednjovjekovnih crkava s pravokutnim svetištem u Hrvatskoj i Slovačkoj te Vladimir Peter Goss o umjetnosti u Slavoniji i na Spišu u 13. stoljeću. U sekciji o etnogenezi i hagiografiji svoja su izlaganja održali Hrvoje Gračanin o etnicitetu i migracijama u srednjem Podunavlju u kasnoj antici i ranom srednjem vijeku na primjerima koji povezuju hrvatsko i slovačko područje i Trpi-

mir Vedriš koji je izlagao o spomenu „provincia Marab“ u zadarskoj legendi *Translatio beati Grisgoni* i njezinoj vezi sa Moravskom. Bilo je i zajedničkih hrvatsko-slovačkih izlaganja. Suzana Miljan je zajedno sa slovačkim kolegom Danielom Gahérom izlagala o grofu Tomu od sv. Jurja, velikašu iz Slovačke i banu Kraljevine Hrvatske i Dalmacije, dok je Neven Budak s Tatianom Hutyrovom govorio o usporedbi povlaštenih zajednica „Campus Zagrabienensis“ i „Parvus comitatus“.

Konferencija se zbog velikog broja sudionika protegnula na pet dana. Prva dva dana (20. i 21.) održavala se u Bratislavi, treći dan bio je predviđen za odlazak u Levoču, 370 km udaljenu od Bratislave, s izletom i razgledavanjem Trenčina, Spiške utvrde i Spiškog kaptola. Zadnja dva dana (23. i 24.) održavala su se u gradu Levoči (mađ. Lőcse, njem. Leutschau), mjestu koje se nalazi u istočnoj Slovačkoj odnosno Prešovskom kraju i povijesnoj pokrajini Spiš (mađ. Szepes). Zahvaljujući premještanju konferencije u istočnu Slovačku, hrvatski povjesničari su mogli putem posjetiti brojne utvrde i mjesta i upoznati se sa slovačkim krajem. Iako je konferencija trajala pet dana i odvijala se u dva grada na dva različita kraja Slovačke, organizacija je bila na zavidnoj razini. Slovački domaćini su zaslužili svaku pohvalu, napose prof. Martin Homza s Filozofskog fakulteta u Bratislavi koji je sve to vodio i organizirao. Jednaku pohvalu zaslužuje i hrvatsko veleposlanstvo u Bratislavi koje se uključilo u rad konferencije, susretljivo pozvalo hrvatske povjesničare u posjet samom veleposlanstvu i u sklopu konferencije na 20. obljetnicu neovisnosti Republike Hrvatske priredilo izložbu „Svjeticnici“.

Osim radnog dijela koji je omogućio uvid u istraživačku interese istraživača iz srednje i istočne Europe, ova je konferencija bila i prilika za uspostavljanje korisnih kontakata i suradnje. Iako se možda ne bismo složili sa svim iznesenim tvrdnjama i razmatranjima, uistinu je pohvalno što se hrvatskom poviješću ne bave samo hrvatski povjesničari nego ona pobuđuje veliko zanimanje i stručnjaka iz šire srednjoeuropske regije. Možemo se na kraju nadati da će se istraživanja o vezama Hrvatske i Slovačke nastaviti i ubuduće te da će konferencija doživjeti svoj nastavak u Hrvatskoj, kako je rečeno, za dvije godine, s temama iz 19. i 20. stoljeća.

Ljiljana DOBROVŠAK

FILOZOFSKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

ZAVOD ZA HRVATSKU POVIJEST
INSTITUTE OF CROATIAN HISTORY
INSTITUT FÜR KROATISCHE GESCHICHTE

RADOVI 43

ZAVOD ZA HRVATSKU POVIJEST
FILOZOFSKOGA FAKULTETA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

The logo for FF press, featuring the letters 'FF' in a stylized font with a horizontal line through them, followed by the word 'press' in a lowercase, sans-serif font.

ZAGREB 2011.

RADOVI ZAVODA ZA HRVATSKU POVIJEST
FILOZOFSKOGA FAKULTETA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

Knjiga 43

Izdavač / Publisher

Zavod za hrvatsku povijest
Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu
FF-press

Za izdavača / For Publisher

Damir Boras

Glavni urednik / Editor-in-Chief

Hrvoje Gračanin

Uredništvo / Editorial Board

Bruna Kuntić-Makvić (stara povijest), Zrinka Nikolić Jakus (srednji vijek),
Hrvoje Petrić (rani novi vijek), Željko Holjevac (moderna povijest),
Tvrtko Jakovina (suvremena povijest), Silvija Pisk (mikrohistorija i zavičajna povijest),

Međunarodno uredničko vijeće / International Editorial Board

Denis Alimov (Sankt Peterburg), Živko Andrijašević (Nikšić), Csaba Békés (Budapest), Rajko
Bratož (Ljubljana), Snježana Buzov (Columbus, Ohio), Svetlozar Eldarov (Sofija), Toni Filiposki
(Skopje), Aleksandar Fotić (Beograd), Alojz Ivanišević (Wien),
Egidio Ivetić (Padova), Husnija Kamberović (Sarajevo), Karl Kaser (Graz),
Irina Ognyanova (Sofija), Géza Pálffy (Budapest), Ioan-Aurel Pop (Cluj),
Nada Proeva (Skopje), Alexios Savvides (Kalamata), Vlada Stanković (Beograd),
Ludwig Steindorff (Kiel), Peter Štih (Ljubljana)

Izvršna urednica za tuzemnu i inozemnu razmjenu /

Executive Editor for Publications Exchange

Kristina Milković

Tajnik uredništva / Editorial Board Assistant

Dejan Zadro

Adresa uredništva

Zavod za hrvatsku povijest, Filozofski fakultet Zagreb,
Ivana Lučića 3, HR-10 000, Zagreb
Tel. ++385 (0)1 6120 150, 6120 158, faks ++385 (0)1 6156 879

Časopis izlazi jedanput godišnje

Ovi su Radovi tiskani uz financijsku potporu
Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske,
Zaklade Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti,
znanstvenog projekta „Triplex Confinium - hrvatska višegraničja
u euromediterranskom kontekstu“

Naslovna stranica

Iva Mandić

Grafičko oblikovanje i računalni slog

Marko Maraković

Lektura

Julija Barunčić Pletikosić

Tisak

Hitra produkcija knjiga d.o.o.

Tiskanje dovršeno u prosincu 2011. godine

Naklada

250 primjeraka

*Časopis je u digitalnom obliku dostupan na Portalu znanstvenih časopisa
Republike Hrvatske „Hrčak“ <http://hrcak.srce.hr/radovi-zhp>*